

Paminėta Smegenų pažinimo savaitė

Lina Pankratjevaitė, LSMU

Mingailė Greičiūtė ir Sigita Mėlynytė, VU

Visame pasaulyje nuo 1996 metų kiekvieną kovo mėnesį minima Smegenų pažinimo savaitė, kurios tikslas – supažindinti žmones su nervų sistemos tyrimų progresu ir nauda, didinti visuomenės susidomėjimą smegenų veiklos galimybėmis. Kovo 12–15 dienomis Lietuvoje taip pat vyko renginiai, skirti tarptautinei Smegenų pažinimo savaitei. Lietuvos neuromokslų asociacijos (LNA) iniciatyva šie renginiai mūsų šalyje organizuojami nuo 2009 metų. Šių metų renginių tema buvo iliuzijos.

Renginiai Kaune

Plačiam visuomenei skirtus renginius organizavo Lietuvos neuromokslų asociacija (LNA), Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Neuromokslų institutas, LSMU Medicinos akademijos Psichiatrijos klinika, LSMU Studentų mokslinės draugijos (SMD) Psichiatrijos bei Neurologijos būreliai. Pirmąją Smegenų pažinimui skirtos savaitės dieną Kaune pranešimą „Mūsų naivieji pojūčiai“ pristatė Paulius Alaburda (LSMU SMD Neurologijos būrelio narys). Didelio susidomėjimo sulaukė LSMUL Kauno klinikų gydytojo klinikinio toksikologo Jono Šurkaus viešoji paskaita „Lizergo rūgšties dietilamidas (LSD) ir kiti amidai“.

Kovo 13-ąją apie fiziologines ir patologines iliuzijas pranešimą skaitė LSMUL KK Psichiatrijos klinikos gydytojas rezidentas Edgaras Diržius. Jaunasis gydytojas pasakojo apie įvairiuose nervų sistemos atpažinimo lygiuose susidarancias iliuzijas bei pateikė iliuzijų tyrimus, kurie yra atliekami LSMUL KK Psichiatrijos klinikoje ir LSMU regos neurofiziologijos laboratorijoje. Po paskaitos klausytojų laukė įdomi viktorina „Smegenų pažinimas“.

Paskutiniąją „Smegenų pažinimo savaitės 2014” dieną renginių dalyviai sužinojo apie haliucinogeninius augalus. Etnologas, antropologas Rolandas Petkevičius kalbėjo apie ligų užkalbėjimus liaudies medicinoje, traumų gydymą psichodeliniais augalais, pristatė žmonių potyrius, pavartojus tokių augalų, pasakojo apie įvairių gėrimų gamybą. Renginių ciklą viešąja paskaita „Dimetiltriptaminas – sielos molekulė, tyrimų istorija ir dabartis“ pabaigė LSMU SMD Psichiatrijos būrelio narys Andrius Tamašauskas.

Renginiai Vilniuje

Kovo 15 d. Lietuvos neuromokslų asociacija kartu su partneriais Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete surengė jau ketvirtąjį kasmetinį „Smegenų pažinimo savaitės“ renginį. Šių metų tema – iliuzijos.

Pagrindinė renginio dalis buvo iliuzijų demonstravimas: jaunieji mokslininkai renginio svečius supažindino su įdomiausiomis regimosiomis ir klausomosiomis iliuzijomis ir bandė visiems paaiškinti, kaip ir kodėl jas suvokiame. Vaikams buvo suorganizuotos kūrybinės dirbtuvėlės, kurių metu jie ne tik mokėsi iliuzijų paslapčių, bet ir patys gamino žvilgsnį sekančius drakoniukus, „smegenų kepurę“, mokėsi iliuziškai užrašyti savo vardą. Daug lankytojų sulaukė įdomieji disko ir iliuzinės rankos demonstravimai, visą renginio laiką veikęs filmukų kambarys, taip pat veltinių neuronų paroda bei Vilniaus dailės akademijos magistrantės Gražinos Eimanavičiūtės kinetinių iliuzijų paroda „Kelionės”. Specialiai šiam renginiui buvo sukonstruota garsioji iliuzinė kėdė, kuria naudodamiesi svečiai galėjo „sumažinti“ save ar savo draugus.

Apie realybės suvokimą buvo pasakojama ir trijose paskaitose. Dr. Donatas Noreika paskaitoje „Suprasti reiškia supaprastinti“ klausytojus supažindino su iliuzijomis ir jų suvokimo priežastimis. Paskaitoje „Sveiko proto riba“, kurią skaitė magistrantas Mindaugas Baranauskas, mėginta aptarti ribą tarp sveiko proto žmogaus suvokimo ypatybių ir įžengimo į beprotybę. Tačiau gydytoja Nijolė Goštautaitė-Midttun paskaitoje „Kitokia tikrovė“ pasakojo, kas yra haliucinacijos, kaip jas atskirti

nuo tikrų garsų ar vaizdų, bei leido geriau suprasti, ką išgyvena psichikos ligomis, pvz., šizofrenija, sergantys asmenys.

Patys drąsiausi lankytojai galėjo pabūdi bandomojo triušio kailyje ir dalyvauti moksliniuose tyrimuose. Buvo vykdomi emocijų atsakų ir kairiarankių asmenų tyrimai. Tai taip pat buvo šauni proga bent truputį pamatyti įdomaus mokslininko darbo užkulsius.

Renginio organizatoriai dėkoja visiems dalyviams, tikisi, kad dabar jau visi moka taisyklingai užsidėti „smegenų kepurę“, ir žada ne ką prastesnį „Smegenų pažinimo savaitės“ renginį kitais metais.